

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FORIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Programa examenelor.

dela inst. ped. teol. ort. român din Arad.

I. Despărțământul pedagogic.

1. Luni, 5/18 maiu se sistează prelegerile în c. IV pedagogic.

2. Joi, 8/21 maiu ora 8—12 a. m. c. IV examen scripturistic din matematică; d. a. ora 3—7 din limba germană.

3. Vineri, 9/22 maiu ora 8—12 a. m. lucrările candidaților privațiști din desemn și caligrafie; d. a. ora 3—5 slojd.

4. Luni, 12/25 maiu ora 8 a. m. Examen oral de curs și de cvalificațiune de curs IV.

5. Luni, 19 maiu, (1 iunie) ora 8—12 a. m. examen final scripturistic de cvalificațiune din limba română.

6. Marți, 20 maiu (2 iunie) ora 8—12 a. m. examen final scripturistic de cvalificațiune din limba maghiară.

7. Joi, 22 maiu (4 iunie) ora 8—12 a. m. examen final scripturistic de cvalificațiune din pedagogie.

8. Joi, 5/18 iunie se sistează prelegerile în c. I, II, III. pedagogic.

9. Luni, 9/22 iunie și zilele următoare examen de curs și de cvalificațiune de curs I, II, III după care urmează examenul final de cvalificațiune învățătorescă.

10. Duminică, 15/28 iunie încheierea anului școlar.

11. Luni, 16/29 iunie conferință profesorală finală.

Despărțământul teologic.

1. Joi, 29 maiu (11 iunie) se sistează prelegerile.

2. Luni, 2/15 iunie ora 8 a. m. c. III t.

3. Marți, 3/16 iunie ora 8 a. m. c. II t.

4. Miercuri, 4/17 iunie ora 8 a. m. c. I t.

5. Joi, 5/18 iunie ora 8 a. m. privațiști.

6. Duminică, 15/28 iunie încheierea anului școlar.

7. Luni, 16/29 iunie ora 8 a. m. conferință profesorală finală.

Directiunea.

Agitațiunea contra educațiunei religioase.

Agitațiunea pentru eliminarea religiunei din școală și statificarea învățământului poporal pe toată linia, remarcată de noi din incidentul »Declarării de războiu« a lui Oscar Jászi în coloanele ziarului »democrat« adecă liber cugetător »Világ« ia proporții tot mai mari. După învățătorimea din comitatul Bichiș, a urmat reuniunea învățătorilor din Budapesta, cu »declararea de războiu« pentru eliminarea religiunei din școală. O întrunire a părinților și învățătorilor credincioși religiunei din Budapesta au primit declararea de războiu și s'au declarat contra liberilor cugetători întrun memorand înaintat guvernului. Asocierea liberilor cugetători din Ungaria și comitetul redacțional dela »Uj korszak« răspunde părinților creștini cu memorandumul în o așa numită întrunire poporală ținută în Budapesta la 2 maiu 1914 sub prezidiul directorului de școală civilă Zigány Zoltan. La aceasta întrunire au participat și susținătorii religiunei în școală ce a avut de urmare o învălmășală infernală în care de sine înțeles apărătorii religiunei în minoritate au tras scurta.

Liberii cugetători și-au adus tunul mare din Cluj, pe fanaticul dușman al nostru profesor universitar Apáthy István. Acesta și-a spus alfa și omega principiilor lui. »Numai studiile propuse de puterile didactice de stat pot fi obligatoare în școlile de stat, — spune dumniului — în urmare instrucțiunea religiunei să fie relegată la competența confesiunilor ori mai bine zis a religiunei. Studiul religiunei nu-i voie să figureze în testimoniul școlar, ci poate fi propus numai în ore private și atunci irelevant, că în ce limbă. Instrucțiunea religiunei aparține cercului familiar, acolo poate fi învățată cum cade bine omului.« Termină apoi cu »alfa și omega« principiului lui de viață care e: a servi și prin aceasta desvoltarea națiunei maghiare.

După acest fanatic al alfei și omgei sale urmează Ágoston Péter profesorul academiei iuridice din Oradea mare, care se provoacă la M. Sa Francisc Iosif I ca suprema autoritate, care pentru Austria ar fi eternizat într'o ordinațiune independența instrucțiunei de confesiuni.

S'a primit apoi proiectul de rezoluțiune a profesorului de comerciale din Budapesta, Somogyi Béla prin care și întrunirea așa numită populară aderează la hotărârile Reuniunii învățătorilor din Budapesta aduse în adunarea ei generală dela 20 aprilie anume statificarea învățământului și eliminarea instrucțiunii confesionale a religiunii din școală și avizarea ei în cercul de competență a bisericilor. Lupta nu e îndreptată contra religiunii, — se zice în această rezoluțiune — ci din contră pentru cultura intelectuală și avântul moral al națiunii. Aceasta se înțelege așa, că avântul moral l-ar da religiunea minții răsărită din libera cugetare.

La această hotărâre se asociază reprezentantul social-democraților. Acesta vorbește apoi apriat despre statificarea religiunii, adeca de o religiune de stat. După acesta a urmat salutul «cercului Galilei» (Galilei kör) și o slabă apărare a religiunii în școală de Sas Márton și femeia Schlachta Margit, între cari profesorul Dr. Cheorghe Alexici viră modificarea propunerii în sensul, ca fiecare confesiune să fie îndreptățită a-și propune religiunea unde și cum vrea, dar să nu i-se primească clasificățiunea în testimonii, dar văzându-se singur și-a retras propunerea.

Târgul s'a sparf' apoi prin aceea, că oarecare Pokony din tabera creștinească a scăpat vorba că sunt măgării argumentațiile savantului profesor Apáthy István. După spargerea târgului s'a primit apoi de către liberii cugetători proiectul de rezoluțiune a lui Somogy Béla.

Relevăm aceasta agitațiune contra religiunii, ca preoțimea noastră să fie orientată asupra procesului mare ori cum îl numește Oscar Jászi, războiului ce s'a declarat religiunii. În acest războiu vedem într'o tabără pe Oscar Jászi, cu Ștefan Apáthy; pe social democrații, cu liberii cugetători din cercul Galilei, cari pe căi diferite se întrunesc într'un gând și dor: distrugerea temeliei noastre, a religiunii. Ministrul cultelor și a instrucțiunii publice, Jankovich Béla a reprobat în ședința de Marți a dietei sulevarea chestiei de eliminare a religiunii din școală, declarând că va uza de cele mai energice măsuri contra acelor cari ar luă poziție pentru eliminare, ce va se zică că Ungaria încă se va împăgâni, dar tăciunele rămâne în organizațiile antireligioase ce figurează sub diferite numiri.

Cei ce în sbuciumul luptei lor naționale sau lăsat răpiți de glasul sirenic a lui Oscar Jászi despre democrație, să gândească că unde e Oscar Jászi e și Ștefan Apáthy și amândoi sunt alfa și omega unei noi tiranii împotriva religiunii.

Cei ce au urechi de auzit se audă.

Protocol

despre ședințele Sinodului eparhial din dieceza gr.-or. română a Aradului, ținute în sesiunea ordinară a anului 1914.

Ședința II.

ținută la 14/27 aprilie 1914 la orele 3 d. a.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan Ioan I. Papp. Notar: Iuliu Bodea.

Nr. 8. Se citește protocolul ședinței I. și Se verifică.

Nr. 9. Președintele prezintă cererile deputaților: Dr. Dimitrie Mangra, Dr. Aurel Pința, Adrian P. Deseanu și Dr. Ioan Sepetan, pentru concediu pe durata întreagă a sesiunii sinodale din acest an.

Concediul cerut se acordă.

Nr. 10. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Oradea-mare, în afacerea arondării protopopiatelor.

Se predă comisiunii organizatoare.

Nr. 11. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Oradea-mare, în meritul sistemizării unui post de controlor la acelaș Consistor.

Se predă comisiunii organizatoare.

Nr. 12. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Arad, cu protocoalele comisiunii sinodale de controlă.

Se predă comisiunii epitropești.

Nr. 13. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Arad, despre controlarea mersului didactic la școlile submanuate.

Se predă comisiunii școlare.

Nr. 14. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Arad, în afacerea casei de chirie din strada peștelui.

Se predă comisiunii epitropești.

Nr. 15. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Arad, în afacerea controlării școlilor.

Se predă comisiunii școlare.

Nr. 16. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Arad, în chestia ajutorului de stat pentru profesorii dela preparandie.

Se predă comisiunii organizatoare.

Nr. 17. Prezidiul prezintă raportul Consistorului din Arad, în chestia preparandiei de fete.

Se predă comisiunii școlare.

Nr. 18. În urma decedării deputatului Dr. Iosif Gall și a abdicării deputatului Vasilie

fașe. — Cum să vede din adresa cu Nr. 11804/918 a Domnului Ministru al Cultelor (Ad-ția Casei Bisericii), care numai în interval de 5 luni a porunțat 175 decizii de condamnare contra negustorilor necinstiți;

Având în vedere, că aceasta speculă nepioasă oglindește spiritul de necredință sau de inconștientă a tuturor acestor negustori, cari nu știu, că ceara curată, produsul albinelor din flori, *simbolizează* prin lumânarea fabricată ca atare *jerfa cea mai curată*, ce sunt datorii creștinii să aducă lui Dumnezeu;

Având în vedere că, *decât* mai multă *lumină falsă* și *vițiată*, care aduce prejudiții și Bisericii Domnului ca locaș înnegrind pictura, și stricând sănătății creștinilor, cari inspiră în plămâni lor *substanțele otrăvitoare*, este mai bine și mai creștinește, să se producă Domnului, deși mai puțin lumini, dar cele mai curate;

Având în vedere, că între progresele științei omenirea înnumără, ca o descoperire oare însemnată, *electricitatea*, care ca produs al spiritului omenesc poate foarte bine a să consideră ca un *prinos curat*, demn a fi adus lui Dumnezeu.

Mai având în vedere, că deja în multe din bisericile țării a fost introdusă electricitatea, atât spre a să protejă sfintele locașuri de profanarea lumânărilor false, care în scurt timp le tunegresc și le desfigurează,

Convocare.

Despărțământul prot. Buteni al reun. inv. români dela școalele populare conf. ort. rom. din prot. aradane I—VII își va ținea proxima ședință Joi la 1/14 Mai a. c. în localitatea școlii din Buteni (Körösbökény), la care toți membrii despărțământului precum și toți sprijinitorii învățământului sunt poștiți a participa.

Programa:

1. Asistare la chemarea Duhului Sfânt la orele 8 dimineată.
2. Asistare la prelegerile inv. Cornel Voda.
3. Deschiderea adunării.
4. Constatarea prezenților.
5. Reflexiuni asupra prelegerilor.
6. Raportul biuroului și a comisiunilor.
7. Cetirea eventualelor dizertațiuni.

Concurs.

Pentru postul de preot din Ohaba-lungă (Hosszuszabadi) p. u. Bethlenháza, tractul Belinț, se publică concurs cu termen de 30 zile dela primă publicare în „Biserica și Școala“. Petiția ajustată conform legilor în vigoare, să se trimită comitetului parohial, pe calea oficiului protopopese gr. or. rom. din Belinț (Belence, Temes-megye).

Venitele împreunate cu acest post sunt:

a) O sesie parohială, de 32 jugăre comasate, parte arător, parte fânaț. Darea publică după această sesie o va plăti fiitorul preot.

b) Intravilan parohial.

c) Stolele legale.

d) Birul preoțesc.

e) Eventual ajutor de stat.

Fiitorul preot va catehiza elevii nostri dela școala comunală din loc fără altă remunerație.

CĂRȚI BISERICEȘTI CU LITERE LATINE :

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11.50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

Goldiș, devenind două locuri vacante în comisia organizatoare, la propunerea deputatului Vasilie Mangra

Se aleg deputații: Dr. Cornel Nicoară și Petru Truția.

Nr. 19. În vederea, că dintre notari unul a abzis, altul este absent,

Sinodul la propunerea prezidentului alege de notari pe Dr. Nicolae Regman și Dr. Teodor Papp.

Nr. 20. La propunerea deputatului Mihaiu Lucața, locul membrului din comisia bisericească, a decedatului Dr. Traian Putici

Se îndeplinește prin alegerea deputatului Ioan Georgia.

Nr. 21. Urmează la ordinea zilei referada comisiunii bisericești asupra raportului general al Consistorului din Arad ca senat strâns bisericesc. Raportor Mihaiu Lucața. După cetire, acest raport la propunerea comisiunii

Se ia în general la cunoștință și se dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub A).

Nr. 22. Capitlul II. p. 5, despre prefacerea filiei P.-Megyes în parohie matcă și despre îndeplinirea aceleia, conform și raportului consistorial Nr. 6473/914, la propunerea comisiunii

Se ia la cunoștință cu aprobare. Mecenatilor Ștefan Russu și soția Zenovia din Otlaca, pentru jertfa adusă cu zidirea bisericii și dotarea acelei parohii din mijloacele proprii, li-se exprimă mulțumită protocolară, având a li-se aduce aceasta la cunoștință.

Nr. 23. Relativ la capitlul X. punct 4 din acest raport, care tratează despre vizitațiunile canonice și despre sfințirea de biserici — îndeplinite în cursul anului 1913, de cătră P. S. Sa Dl Episcop diecezan Ioan I. Papp, comisiunea propune, iar

Sinodul își exprimă adânc simțita sa mulțumită față de P. S. Sa Dl episcop diecezan pentru zelul apostolesc, manifestat prin numeroasele sfințiri de biserici și vizitațiuni canonice de un rezultat atât de rodnic și edificator față de poporul credincios al sfintei noastre biserici, și-l roagă a continua calea apucată cu aceeași căldură a dragostei sale arhieresti.

Nr. 24. Urmează la ordinea zilei raportul general al Consistorului din Oradea-mare ca senat strâns bisericesc, care la propunerea acelei comisiuni

Se ia în general la cunoștință și se dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub B).

Nr. 25. La capitlul II. punct 8 din acest raport referitor la însărcinarea dată cu concluzul 78 1913 asupra rugării preotului Antoniu Perva din B.-Rogoz, comisiunea propune, iar

Sinodul ia cele raportate la cunoștință.

Nr. 26. Referitor la capitlul II. p. 10, din acel raport, comisiunea propune, și

Sinodul îndrumă Consistorul din Oradea-mare, ca datele statistice să le prezinte în conspecte speciale, cum i-s-a indicat și prin concluzul Nr. 15/1913, și cum procede și Consistorul din Arad, folosind la adunarea acestor date aceleași tipărituri, cari se folosesc și la Consistorul din Arad.

Nr. 27. Comisiunea constatând, că despre executarea concluzelor sinodale nu se prezintă rapoarte speciale, ci acelea se dau în raportul general, ceea-ce nu este nici corect nici practic, propune iar

Sinodul avizează ambele Consistorii ca, pe viitor să prezinte raport separat despre fiecare însărcinare sinodală, iar în raportul general să facă numai provocare la esibitele, sub cari se prezintă rapoartele speciale la acelea însărcinări.

Nr. 28. Raportul P. S. Sale Domnului Episcop diecezan Ioan I. Papp, Nr. 3805 913, pe lângă care a prezentat discursul ținut în casa magnaților în chestia cvincvenalelor preoțești, la propunerea comisiei

Se ia cu mulțumită la cunoștință, se dispune tipărirea acelui discurs ca și adnex la protocol sub C).

Tot odată se roagă P. S. Sa, să stăruele și pe viitor ca și în trecut la locurile competente, pentru îmbunătățirea sorții preoțimii diecezane.

Nr. 29. Urmează la ordinea zilei referada comisiunii epitropești, asupra raportului general al Consistorului din Arad ca senat epitropesc pe anul 1913. Raportor: Petru Ionaș. Cettindu-se raportul, la propunerea comisiunii

Se ia în general la cunoștință și se dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub lit. D).

Nr. 30. La desbaterea specială, punctul prim din acel raport, referitor la sistemizarea postului al doilea de referent la acest senat, la propunerea comisiunii

Se predă comisiunii organizatoare, chemată a se pronunța în afacerea de sistemizare a posturilor.

Nr. 31. La p. 3 din acelaș raport, comisiunea propune, iar

Sinodul din motivele expuse în raport, încuviințează ștergerea dintre activele fondurilor diecezane a taxelor restante dela preoții răposați, a anticipațiunii date de delegația congresuală parohiei Timișoara-Fabric în chestia de despărțire ierarhică; a pretenziunilor vechi neîncassabile și a arinzilor relaxate nu altcum a procentului de deteriorare a edificiilor și a mașinilor tipografiei diecezane, în suma totală de 42336 cor. 94 fil.

Nr. 32. Cu privire la p. 4, din acest raport, la propunerea aceleiași comisiuni

Se îndrumă consistorul din Arad să continue măsurile luate pentru subșternerea la timp a preliminarelor și socoșilor culturale și protoprezbiterale.

Nr. 33. Referitor la partea ultimă a raportului, în care Consistorul răspunde în însărcinarea de sub Nr. 86/1913, referitoare la

prezențierea formulată de Consistorul din Oradea-mare, față de veniturile anuale ale fondurilor diecezane așa zise comune, comisiunea în vederea, că afacerea reclamă un studiu mai temeinic, propune alegerea unei comisiuni de șese membri sinodali cu însărcinarea: să studieze afacerea și să raporteze sinodului la sesiunea proxima.

Față cu această propunere, deputatul Emanuil Ungurean face contrapropunere, carea punându-se la vot se primește, și

Sinodul avizează Consistorul din Arad, că din cărțile de contabilitate, purtate la cassa epitropiei sale, să pregătească:

1. Un extras, din care se învedereze cu începere din anul 1884 până inclusiv 1914, cât a făcut celea 60% regulamentare, date an de an la bugetul Consistorului din Arad, din fondul bisericesc-clerical și cel preparandial și aucta, și cât face suma totală a acestor % în periodul pomenit?

2. Să se facă al doilea extras, din care se învedereze: cât au fost an de an și cât pe întregul period 1884—1914 speșele acoperite din bugetul Consistorului din Arad, cu susținerea institutului pedagogico-teologic și cu alte instituțiuni culturale diecezane comune?

3. Să se facă un al treilea extras din care se învedereze că:

a) peste celea 60% cât s'a mai dat Consistorului din Arad din pomenitele fonduri și din cel pentru ajutorarea preoției? fără restituire.

b) Cât s'a dat Consistorului din Oradea-mare în cursul timpului din aceste fonduri fie direct, fie pe calea bugetului Consistorului din Arad?

Aceste estrase să se comunice Consistorului din Oradea-mare și cu observările acestuia, să se susțearnă Sinodului la sesiunea proxima.

Nr. 34. Urmează raportul special al Consistorului din Arad, despre starea fondurilor și fundațiilor diecezane aflătoare sub administrația sa la finea anului 1913, care stare se prezintă precum urmează:

I. Fondul general diecezan cu socoata despre folosirea bugetului.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	82.509·22
Intratele și venitele anului 1913 „	150.616·72
la olaltă . cor.	233.125·94
Eșitele și speșele anului 1913 „	152.858·46
Starea la finea anului 1913 . „	80.267·48

II. Fondul instruct al episcopiei arădane în bani și efecte.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	10.571·18
Intratele și venitele anului 1913 „	575·91
la olaltă . „	11.147·09
Eșitele și speșele anului 1913 „	677·20
Starea la finea anului 1913 . „	10.469·89

La fondul acesta mai aparține: rezidența episcopescă, cancelariile Consistorului din Arad

cu intravilanele lor, casa consistorială din Oradea-mare, prediul episcopesc din Arad-Gai și intravilanul gol din strada Lövész Nr. 1. care toate împreună au valoare de 186.287 cor. 34 fil.

III. Fondul seminarial.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	306.214·46
Intratele și venitele anului 1913 „	10.495·79
la olaltă . „	316.710·25
Eșitele și speșele anului 1913 „	10.438·15
Starea la finea anului 1913 . „	306.272·10

Din care însă avere productivă e numai 107.372 coroane 10 fileri, pentru că restul de 198.900 coroane e valoarea edificiului seminarial și a alumeului vechiu.

IV. Fondul diecezan pentru promovarea culturii religioase.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	94.100·12
Intratele și venitele anului 1913 „	3.699·29
la olaltă . „	97.799·41
Eșitele și speșele anului 1913 „	3.133·92
Starea la finea anului 1913 . „	94.665·49

V. Fondul capelei din Arad-Gai.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	733·18
Intratele și venitele anului 1913 „	37·08
la olaltă . „	770·26
Eșitele și speșele anului 1913 „	1·16
Starea cu finea anului 1913 . „	769·10

VI. Fondul pentru biblioteca preparandială.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	1.315·61
Intratele și venitele anului 1913 „	66·57
la olaltă . „	1.382·18
Eșitele și speșele anului 1913 „	— —
Starea la finea anului 1913 . „	1.382·18

VII. Fondul sinodal-congresual.

Starea cu finea anului 1913 . cor.	33.625·21
Intratele și venitele anului 1913 „	2.044·13
la olaltă . „	35.669·34
Eșitele și speșele anului 1913 „	827·32
Starea la finea anului 1913 . „	34.842·02

VIII. Fundațiunea Patriciu Popescu.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	1.950·85
Intratele și venitele anului 1913 „	108·73
la olaltă . „	2.059·58
Eșitele și speșele anului 1913 „	— —
Starea la finea anului 1913 . „	2.059·58

IX. Fundațiunea Iosif Popovici Paffy.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	36.042·81
Intratele și venitele anului 1913 „	2.035·91
la olaltă . „	38.078·72
Eșitele și spesele anului 1913 „	1.834·66
Starea cu finea anului 1913 . „	36.244·06

X. Fundațiunea contelui Andreiu Forray din Soborșin.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	2.457·15
Intratele și venitele anului 1913 „	65·27
la olaltă . „	2.522·42
Eșitele și spesele anului 1913 „	46·68
Starea la finea anului 1913 . „	2.475·74

XI. Fundațiunea contelui Coloman Almásy din Chitighaz.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	3.437·54
Intratele și venitele anului 1913 „	190·59
la olaltă . „	3.628·13
Eșitele și spesele anului 1913 „	134·86
Starea la finea anului 1913 . „	3.493·27

XII. Fundațiunea de stipendii Gavril Faur din Oradea-mare.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	20.347·55
Intratele și venitele anului 1913 „	1.024·52
la olaltă . „	21.372·07
Eșitele și spesele anului 1913 „	814·73
Starea la finea anului 1913 . „	20.557·34

XIII. Fondul diecezan de asigurare contra focului.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	210.240·38
Intratele și venitele anului 1913 „	22.295·42
la olaltă . „	232.535·80
Eșitele și spesele anului 1913 cor.	9.709·53
Starea la finea anului 1913 . „	222.826·27

XIV. Fondul diecezan pentru înființarea unui gimnaziu român în Arad.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	29.553·02
Intratele și venitele anului 1913 „	1.647·10
la olaltă . „	31.200·12
Eșitele și spesele anului 1913 „	142·86
Starea la finea anului 1913 . „	31.057·26

XV. Fundațiunea de stipendii Teodor Papp din Checheș.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	165.228·76
Intratele și venitele anului 1913 „	19.858·82
la olaltă . „	185.087·58
Eșitele și spesele anului 1913 „	19.532·50
Starea la finea anului 1913 . „	165.555·08

XVI. Fundațiunea de stipendii Ana Iorgovici Ebesfalvay.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	15.548·86
Intratele și venitele anului 1913 „	2.476·58
la olaltă . „	18.025·44
Eșitele și spesele anului 1913 „	1.272·20
Starea la finea anului 1913 . „	16.753·24

XVII. Fundațiunea de stipendii Elena Ghiba Birta.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	154.775·85
Intratele și venitele anului 1913 „	8.431·28
la olaltă . „	163.207·13
Eșitele și spesele anului 1913 „	6.737·44
Starea la finea anului 1913 . „	156.469·69

XVIII. Fondul de penziune al funcționarilor și profesorilor.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	151.883·45
Intratele și venitele anului 1913 „	20.802·15
la olaltă . „	172.685·60
Eșitele și spesele anului 1913 „	11.503·02
Starea la finea anului 1913 . „	161.182·58

XIX. Fondul bisericesc-clerical.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	920.456·62
Intratele și venitele anului 1913 „	62.662·12
la olaltă . „	983.118·74
Eșitele și spesele anului 1913 „	52.644·81
Starea la finea anului 1913 . „	930.473·93

XX. Fondul școlar și aucta.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	101.707·19
Intratele și venitele anului 1913 „	9.560·91
la olaltă . „	111.268·10
Eșitele și spesele anului 1913 „	5.949·44
Starea la finea anului 1913 . „	105.318·66

XXI. Fundațiunea de stipendii Balla.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	36.331·65
Intratele și venitele anului 1913 „	2.047·01
la olaltă . „	38.378·66
Eșitele și spesele anului 1913 „	1.701·06
Starea la finea anului 1913 . „	36.677·60

XXII. Fondul diecezan pentru ajutorarea preoțimei diecezane.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	1,522.653·36
Intratele și venitele anului 1913 „	359.983·19
la olaltă . „	1,882.636·55
Eșitele și spesele anului 1913 „	213.374·55
Starea la finea anului 1913 . „	1,669.262·—

XXIII. Depozite de cassă.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	804.018·03
Intratele și venitele anului 1913 „	655.982·18
la olaltă . „	1.460.000·21
Eșitele și spesele anului 1913 „	185.547·04
Starea la finea anului 1913 . „	1.274.453·18

XXIV. Fondul pentru despărțirea ierarhică a comunelor mixte.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	10.057·71
Intratele și venitele anului 1913 „	25·26
la olaltă . „	10.082·97
Eșitele și spesele anului 1913 „	7.141·64
Starea la finea anului 1913 . „	2.941·33

Care constă din pretenziuni la mai multe comune bisericesti, în mare parte dubioase.

La aceasta socoată este alăturată și socoata despre spesele anticipate în procesul pentru mănăstiri.

XXV. Pretenziuni dubioase și sub proces comune cu dieceza Caransebeșului.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	10.272·64
Intratele și venitele anului 1913 „	—
la olaltă . „	10.272·64
Eșitele și ștergerile anului 1913 „	1.466·32
Starea la finea anului 1913 . „	8.806·32

Procedura indicată de Ven. Sinod eparhial în concluzul de sub Nr. 21/911 e în curgere.

XXVI. Intregirea dela stat a dotațiunii parohilor și a capelanilor.

Aceasta întregire s'a primit regulat dela stat și s'a și distribuit pe ambele semestre din anul 1913.

Socoțile înaintate la guvern sunt aprobate.

XXVII. Fundațiunea Mitra Ungurean pe seama școalei din Timișoara-fabric.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	8.004·87
Intratele și venitele anului 1913 „	445·06
la olaltă . „	8.449·93
Eșitele și spesele anului 1913 „	369·70
Starea la finea anului 1913 . „	8.080·23

XXVIII. Fundațiunea Ștefan Antonescu din Șiria.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	24.872·05
Intratele și venitele anului 1913 „	77.226·95
la olaltă . „	102.099—
Eșitele și spesele anului 1913 „	13.599·92
Starea la finea anului 1913 . „	88.499·58

Fundațiunea aceasta nu s'a inactivat încă, pentru că mai fiind pretenziuni pendente sub proces, nu s'a putut statori definitiv averea curată a fundațiunei și pentru că din cauza aceasta nu s'au putut compune nici literele fundațiionale.

XXIX. Fundațiunea de știpeții a episcopului Iosif Goldiș.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	43.003·95
Intratele și venitele anului 1913 „	3.800·16
la olaltă . „	46.804·11
Eșitele și spesele anului 1913 „	2.368·33
Starea la finea anului 1913 . „	44.435·78

XXX. Fundațiunea episcopului Ioan Mețianu pentru ajutorarea bisericilor sărace.

Starea cu finea anului 1913:	
La cassa consistorială 68.793·26	} cor. 170.631·91
La tipogr. diecezană 101.838·65	
Intratele și venitele anului 1913:	
La cassa consistorială 11.210·27	} cor. 66.037·19
La tipogr. diecezană 54.826·92	
La olaltă . cor.	236.669·10

Eșitele și spesele anului 1913:	
La cassa consistorială 15.624·02	} cor. 75.866·06
La tipogr. diecezană 60.242·04	
Starea la finea anului 1913:	
La cassa consistorială 64.379·51	} cor. 160.803·04
La tipogr. diecezană 96.423·53	

XXXI. Fundațiunea de știpeții Teodor Feier din Bonfești.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	32.262·76
Intratele și venitele anului 1913 „	1.798·09
La olaltă . „	34.060·85
Eșitele și spesele anului 1913 „	156·14
Starea la finea anului 1913 . „	33.904·71

XXXII. Depozitul fundațiunei de știpeții și ajutorare alui Dimitrie F. Negrean și soții din Beiuș.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	60.595·41
Intratele și venitele anului 1913 „	23.262·16
La olaltă . cor.	83.857·57
Eșitele și spesele anului 1913 „	17.916·83
Starea la finea anului 1913 . „	65.940·74

XXXIII. Fundațiunea de știpeții Dr. Iuliu T. Mera din Șiria.

Starea cu finea anului 1912 . cor.	76.294·59
Intratele și venitele anului 1913 „	4.984·58
La olaltă . „	81.279·17
Eșitele și spesele anului 1913 „	3.420·10
Starea la finea anului 1913 . „	77.859·07

8. Alegerea alor doi delegați pentru congresul învățătoresc și discuțiuni asupra materialului de pertractat în acel congres.

9. Propuneri și interpelări.

10. Fixarea proximei adunări.

11. Autenticarea protocolului.

12. Încheiere.

Bodești, 3 Maiu 1914.

Nicolae Boșcain
președinte.

Ioan Borlea
secretar.

CRONICA.

Cursurile de vară dela Vălenii-de-Munte. Cursurile de vară din acest an, dela Vălenii-de-Munte, se vor începe la 1 Iulie v. Ele vor trata despre progresele făcute în ultimul an în toate domeniile științei aplicate la Români (istorie, istorie literară, geografie, geologie, etnografie, etc) Înscrierile se fac de pe acum.

— **Episcop român.** Episcopul rus Serafim dela Chișineu a fost trecut la Chiev mai de mult timp, fără a fi înlocuit prin altă persoană. Se crede că guvernul Rusiei are să numească la Chișineu un episcop român.

Timbre nouă. Dela 1 Aprilie a. c. s'au pus în vânzare în Ungaria în locul timbrelor, cari sunt în circulațiune dela 1 Octomvrie 1913, timbre nouă, 35 variațiuni de preț. Timbrele ce sunt acum în circulațiune, pot fi vândute și folosite până la 30 Septemvrie a. c. Dela 1 Octomvrie a. c. pot fi folosite numai timbrele nouă. Timbrele scoase din curs pot fi schimbate până la 31 Decemvrie a. c., iar în anul 1915 numai cu permisiunea ministerului de finanțe.

Dela reflectanți se cere ecalificație pentru parohii de cl. III și să se prezinte într'o duminică, ori într'o sârbătoare, în terminul concursual, în s. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

În urma încuviințării Ven. Consistor diecezan cu Nr. 198/914, se publică licitațiune minuendă pentru darea în întreprindere a lucrărilor pentru edificarea salei a II-a de învățământ, la școala gr. or. rom. din Rîșculița, protopresbiteratul Hălmagiu pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ținea în ziua de 5/18 Maiu a. c. în școala din loc.

2. Prețul de esclamare conform proiectului de spese este 5412 cor. 21 fil.

3. Licitanții au să depună în numărări ori hârtii de valoare acceptabile vadiu de 5%, din prețul strigării, care după licitațiune se va întregi la 10% din partea întreprinzătorului adică 541 cor. 20 fil.

4. Alte condițiuni speciale precum și planul și proiectul de spese, se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Se obsearvă că participanții la licitațiune, nu pot pretinde sub nici un titlu viatec și diurne pentru participare.

Rîșculița, (Riskulicza) 17/30 Martie 1914.

Leontin Micluția
paroh, preș. com. par.

Axentie Popoviciu
inv. not. com. par.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* prpresbiter.

—□—

1—2

le-a avut Rusu Șirianul și nu le-a avut, numai adevărul nu se va spune. Așa s'a și întâmplat: nu s'a spus adevărul.

Regretăm situația în care a ajuns fără vina lor unii în „comitetul pentru ridicarea monumentului“ iar alții de mandatarii unui mandat neîndreptățit.

Lumina electrică în biserica noastră.

Mitropolitul Primat al României a dispus prin ordinul său circular publicat mai jos, ca în toate bisericile din comunele, unde este uzină electrică, să se introducă lumina electrică, deoarece în urma progreselor chimice de azi este o imposibilitate a împedea falsificarea luminilor. Este deci o sinămagire a presupune, că noi ar dem în biserică lumina rituală, canonică — cum s'ar zice, adevăcă lumini de ceară. Din contră — dacă Regatul român — nu e în stare a împedea falzitatea cu toate enormele pedepsiri (175 în 4 luni), atunci, ce se mai zicem noi aci, unde nu-i pedepsește nime pe falzificatori. Mulțimea luminilor este de *parafină*, *păcură*, un adevărat venin pentru plămânile oamenilor. Deci oricât de conservatoare trebuie să fie biserica în toate lucrările ei, totuș a susținea parafina în locul electricității acolo, unde să poate, asta un mai însemnează conservatism, ci cu totul altceva. Iată ordinul:

Ordin circular cu Nr. 4471 din 6 Octomvrie 1913, trimis P. P. C. C. Proterei din Eparhia Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, relativ la *iluminatul Bisericii cu electricitate*, unde să poate, contra lumânărilor falzificate.

Prea Cucernice Părinte,

Având în vedere, că cu tot controlul ce să face pe baza legilor și regulamentelor treapte și naturale, ca

adecă pictura, catapeteasma și altele, ceace nu să poate restaura decât cu multe zecimi de mii de lei, cât și spre a se glorifica Dumnezeu prin mai multă lumină;

Pentru toate aceste considerațiuni, Noi, pătrunși de râvna și dragostea ce avem, ca sfințele biserici, singurele monumente văzute ale artei strămoșești din aceasta păzită de Dumnezeu Eparhie să strălucească prin buna îngrijire și curățenie, dispunem ca Prea Cucernicia Voastră să puneți în vedere tuturor Epitropiilor urbane, spre a introduce pe cât va fi cu putință, și cu mijloacele de cari dispune, electricitatea în Biserică, bine înțeleas în localitățile unde să găsească uzinele producătoare.

Însă, le veți atrage luarea aminte, că simbolul cel vechi, adevăcă lumânăările de ceară curată, să nu lipsească în nici un chip din Biserici, și anume dela Sfântul Altar, dela Sfânta masă, dela Sfântul jertfelnic (Proscomidie) și dela Catapeteasmă. Asemenea nu vor lipsi sub nici un motiv lumânăările de ceară curată la toate serviciile dumnezeiești, la care este îndatinat a să împărți la creștini lumânări, cum sunt: *parastasele înmormântărilor* etc., unde să se pună în vedere familiilor de a nu introduce sub nici un cuvânt lumânări falșe.

Dar precum V'am obligat prin ordinul circular Nr. 1568 din a. c., așa și cum vă invităm să supravegheați ca, pentru pangarele bisericilor, epitropiile să procure lumânări numai de ceară curată, iar creștini să fie sfătuiți de preoți de a aduce la biserică numai astfel de lumânări curate, care singure pot crăța picturile și sănătatea credincioșilor. Cunoscând totdeodată, că dacă din creștini aduc lumânări de dreptul în biserică fiind falzificate, pe toate acestea preotul nu trebuia permite consumarea lor în biserică, ci dacă s'ar aduna până la câteva kilograme, toate aceste să să preschimbe în slofuri de ceară curată, din care săți controlul său și la epitropiei să fabrica

XXXIV. Fondul diecezan bisericesc-cultural arădan.

Starea cu finea anului 1912	cor.	43.220-56
Intratele și venitele anului 1913	"	5.293-24
La olaltă	"	48.513-80
Eșitele și speșele anului 1913	"	802-28
Starea la finea anului 1913	"	47.711-52

XXXV. Fondul librăriei diecezane.

Starea cu finea anului 1912:		
La cassa consistorială 10.811-91	} cor.	37.628-10
La librăria diecezană 26.816-19		
Intratele și venitele anului 1913:		
La cassa consistorială 18.071-56	} cor.	170.484-17
La librăria diecezană 152.412-61		
La olaltă	"	208.112-27

Eșitele și speșele anului 1913:		
La cassa consistorială 17.922-87	} cor.	161.301-37
La librăria diecezană 143.384-50		

Starea la finea anului 1913:		
La cassa consistorială 10.960-60	} cor.	46.804-90
La librăria diecezană 35.844-30		

XXXVI. Fondul de știpeții a episcopului Ioan I. Papp, pentru școala diecezană de fete.

Starea cu finea anului 1912	cor.	26.429-84
Intratele și venitele anului 1913	"	5.133-71
La olaltă	"	31.563-55
Eșitele și speșele anului 1913	"	—
Starea la finea anului 1913	"	31.563-55

XXXVII. Fondul școalei civile de fete cu internat, proprietatea Consistorului gr.-or. român din Arad.

Intratele și venitele anilor 1912 și 1913	cor.	264.870-64
Eșitele și speșele anilor 1912 și 1913	cor.	191-23
Starea la finea anului 1913	cor.	264.678-41

La propunerea comisiunii
Sinodul luând la cunoștință starea fondurilor și fundațiilor administrate de consistorul din Arad, — aprobă socoțile prezentate și dă Consistorului absolutoriu pe anul de gestiune 1913, — îndrumându-se Consistorul, ca să stăruiască și în viitor, cu toată energia, la încassarea contribuțiilor de 6 fil. de suflet precum și a celorlalte taxe și pretenziuni ale fondurilor și fundațiilor diecezane.

Nr. 35. Urmează la ordinea zilei referada comisiunii epitropești — prin acelaș raportor — asupra raportului general al Consistorului din Oradea-mare ca senat epitropesc, despre activitatea sa pe anul 1913, care la propunerea comisiunii

68
In general se ia la cunoștință și se dispune tipărirea lui ca adnex la protocol sub litera E)

Nr. 36. La desbaterea specială a acestui raport, comisiunea nu află motivată sistemizarea postului de controlor-contabil la acest Consistor, deci nu propune, și

Sinodul nu încuviințează sistemizarea acestui post, de oarece agendele de contabil le poate prevedea funcționarul ajutător dela senatul epitropesc.

Nr. 37. Cu privire la restanțele contribuțiilor de 6 fileri de suflet și a taxelor dela cununii, la propunerea comisiunii

Sinodul îndrumă Consistorul din Oradea-mare, să procedă cu toată rigoarea la încassarea acestor contribuții legale.

Nr. 38. Referitor la numărul mare a preliminarilor, repartițiilor și socoților bisericești neașternute consistorului, comisiunea propune și

Sinodul îndrumă Consistorul din Oradea-mare, să iee măsuri energice, ca organele subalterne să-i subștearnă la vreme toate preliminarile, repartițiile și socoțile bisericești și culturale spre cesurare și aprobare.

Nr. 39. Socoata fundației Dimitrie Negrean și soții pe anii 1910, 1911 și 1912, comisiunea aflându-o în ordine propune, iar

Sinodul o aprobă, dându-se absolutor Consistorului și comitetului administrativ.

Nr. 40. In urma raportului Consistorului din Arad, că comitetul administrativ nu i-a subșternut socoata pe 1913 despre fundația Demetriu Negrean și soții, la propunerea comisiunii

Sinodul avizează Consistorul din Arad, să solicite trimiterea acestei socoți și apoi să-o înainteze proximalui sinod eparhial.

Nr. 41. Rezoluțiunea Excel. Sale I. P. S. Domn Metropolit, prezentată de Consistorul din Arad, în chestia știpețiilor din fundația Faur, la propunerea comisiunii

Sinodul o ia spre știre și orientare în sensul concluzului 62/1913.

Nr. 42. Față cu raportul Consistorului din Arad, că nici bunul dela Cermeiu nici cel din Checheș nu sa putut exarinda cu preț corășpunzător, dupăce comisia s'a convins despre corectitatea procedurii consistorului propune și

Sinodul luând la cunoștință raportul, îndrumă Consistorul a continuă măsurile luate în scopul exarendării acestor bunuri cu preț convenabil.

Nr. 43. Se cetește raportul Consistorului din Arad, despre cenzurarea și aprobarea socoților Sf. mănăstiri din Hodoș-Bodrog de pe anul 1913.

Raportul se ia la cunoștință.

Nr. 44. Urmează raportul comisiunii epitropești prin acelaș raportor, asupra socoților

fundațiilor administrate de Consistorul din Oradea-mare pe anul 1913 și anume:

I. Fundațiunea Zaharie Mioc și soția.

Starea cu finea anului 1912	cor.	11.295.72
Venitele și intratele anului 1913	"	571.72
De tot	"	11.867.44
Spesele și eșitele anului 1913	"	293.17
Starea la finea anului 1913	"	11.574.27

II. Fundațiunea Gheorghe Lazar și soția Hermina.

Starea cu finea anului 1912	cor.	5.512.73
Intratele și venitele anului 1913	"	428.06
De tot	"	4940.79
Eșitele și speșele anului 1913	"	2.80
Starea la finea anului 1913	"	5.937.99

III. Fundațiunea Teodor Oancea.

Starea cu finea anului 1912	cor.	2.515.61
Venitele și speșele anului 1913	"	170.73
De tot	"	2.686.34
Eșitele și speșele anului 1913	"	1.07
Starea la finea anului 1913	"	2.685.27

IV. Fundațiunea Dr. Gheorghe Popa.

Starea cu finea anului 1912	cor.	2.670.27
Venitele și intratele anului 1913	"	182.06
De tot	"	2.852.33
Eșitele și speșele anului 1913	"	602.61
Starea la finea anului 1913	"	2.249.72

Socoțile fiind în ordine, sinodul le aproabă și dă Consistorului din Oradea-mare absolutul obicinuit.

Tot odată se îndrumă Consistorul a satisface concluzului Nr. 57/1913, referitor la inactivarea acestor fundațiuni.

Fiind timpul înaintat și anunțându-se ședința proximă pe mâne în 15/28 aprilie, la orele 11 a. m., când va urmă referada comisiunilor, ședința se ridică la orele 6 $\frac{1}{2}$ seara.

Acest protocol s'a cetit și autenticat în ședința IV din 16/29 aprilie, 1914.

Ioan J. Papp,
Episcop-președinte

Iuliu Bodea,
notar.

Post festa.

În duminica trecută s'a întâmplat desvălirea bustului lui Ioan Russu Șirianul așezat în curtea bisericii ortodoxe române din Șiria.

Precum să știe acel bust a fost ridicat de dl Sever Bocu din colecta făcută de redacția „Tribunei“ mai ales dela plugari, din toată țeara, căci doar nici unul dintre cei chemați n'a străbătut cu scrisul și cu graiul său atâta cât a străbătut regretatul Rusu Șirianul, de aceea l-a și dedicat în numele poporului memoriei lui. Când s'a depărtat dl Bocu din țară a incredințat pe părintele Ciorogariu cu facerea soclului și achitarea conturilor, cu adausul, că nu știe dacă va veni ori ba la sfințire dar să facă părintele Ciorogariu, ce va afla de bine și să-l avizeze. Părintele Ciorogariu a rugat pe părintele protopop Lucața și pe dl Axente Secula să designeze locul și să-l pună acolo când va veni transportul lui. Aceasta s'a întâmplat încă astă toamnă. Astă primăvară auzisem, dela părintele Lucața, că erau să-l și inaugureze dl Mircea Russu cu prietenii săi din Șiria dar am dat părintelui Lucața explicațiile cum s'a făcut monumentul și i-am spus că aceea nu să poate fără știrea dlui Bocu care a făcut bustul în urmăre să se pună cu el în corespondență la Tekirghiol ca să se angajeze la arangiarea festivităților.

Deodată ne pomenim cu o invitare la actul inaugurării pus pe Duminica trecută de un comitet care se numea pe sine „comitetul pentru ridicarea monumentului lui Ioan Russu Șirianul“. Și în programul festival este luat dl Dr. Ștefan Pop cu executarea actului de însugurare iar dl Vasile Goldiș ca orator. festiv. Sigur că bunii Șirieni au fost departe de gândul să usurpeze numele de „comitet pentru ridicarea monumentului“, dar a fost cineva care a abuzat de buna lor credință și cam la jumătate de an dela ridicarea monumentului în curtea bisericii din Șiria a poreclit de „comitet pentru ridicarea monumentului“ pe aceia cari n'au avut nici o parte în ridicarea aceluși monument, cum sunt tinerele vlăstare intelectuale din Șiria, căci cei bătrâni înșiși s'au mirat cum au ajuns în „comitet pentru ridicarea monumentului“, precum s'a mirat și dl Ștefan C. Pop, că s'a cetit în invitare de inaugurator al „monumentului“ fără să fi fost prealabil pofitit la aceasta și par'că tot așa stă treaba și cu dl Goldiș, căci nici acesta nu se va fi imbulzit la rolul ce i-s'a dat. Cu un cuvânt a fost oarecine care cu dela sine putere s'a instăpănit asupra unui lucru făcut de altul, și-a făcut un program de festival inaugurator, și-a constituit un comitet de aranjare a acelor festivități pe care l-a poreclit „comitet pentru ridicarea monumentului“, acest comitet a dat dlui Dr. Ștefan C. Pop mandatul de a inaugura și a face predarea aceluși monument parohiei noastre ortodoxe, iar dlui Goldiș cuvântul festival. Și oamenii și-au împlinit mandatul cum i-a ajutat Dzeu.

Dl Dr. Ștefan C. Pop prezidează festivalul, poruncește în numele poporului românesc și a celor ce l-a făcut să cază vâlul și vâlul cade, depune apoi pe bust o cunună în numele comitetului național, mai vorbește și simplu de comitet (bagseama de cel arangiator), de popor, de exemplul iubirei de neam a lui Rusu Șirianul vrednic de urmat de toți românii, și apoi cu dela „comitetul pentru ridicarea monumentului“ putere predă în îngrijirea epitropiei parohiale monumentul; numai despre redacția aceea a „Tribunei“ unde s'a conceput idea acestui monument și despre cel ce a dus-o la îndeplinire, de dl Sever Bocu nu s'a făcut pomenire, iar dl Vasile Goldiș și-a rostit discursul festiv despre conștiința națională.

Un cronicar al „Românului“ în nevinovăția lui introdusese acest festival în o notiță apărută încă înainte de publicarea programului, cu vorba, că se va vorbi la acel festival frumos și despre calitățile pe cari